

เรื่อง

การใช้สมุนไพรในการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์ ณ วัดหนองสามพราน จังหวัดกาญจนบุรี
(Using of Medicinal Plants for AIDS's Patient Treatment at Nong Sam Pran Temple, Kanchanaburi.)

โดย

นศก. วิชัย	อติโรจน์วงศ์	รหัส 835055
นศก. ปรีชา	หนูทิม	รหัส 837023
นศก. สุวิทย์	มหาวิริโย	รหัส 837057
นศก. อาคม	สอนสุทธิ์	รหัส 837063

จุฬารัตนฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตร์บัณฑิต ภาควิชาเภสัชเวท
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พุทธศักราช 2541

บทคัดย่อ

จากการดำเนินการศึกษาสมุนไพรที่ใช้ในการบำบัดผู้ป่วยโรคเอดส์ ณ วัดหนองสามพราน ตำบลวังด้ง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างวันที่ 7 กรกฎาคม 2541 ถึงวันที่ 13 ธันวาคม 2541 พบว่าจากกลุ่มผู้ป่วยตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 49 ราย มีการใช้สมุนไพรเพื่อการบำบัดอาการโรคเอดส์ ซึ่งพบว่าสมุนไพรที่ใช้เป็นหลักในการรักษา คือ สับู่เลือดเถา (*Stephania venosa*. Spreng) โดยได้มีการนำมาทำการปรับปรุงเป็น 4 รูปแบบการใช้ได้แก่ รูปแบบยาน้ำ ยาดองเหล้า ยาผง และยาลูกกลอน นอกจากนี้ยังมีการใช้สมุนไพรอื่น ๆ ร่วมในการรักษาจำนวน 6 ตำรับ ได้แก่ สูตรยาน้ำมัน สูตรยาบำรุงเลือด สูตรยาสำหรับอาการทางปอด สูตรยาน้ำสำหรับขับปัสสาวะ สูตรยาชกแผลในมดลูก และสูตรยาสำหรับแก้โรคผิวหนัง โดยทำการผสมผสานเพื่อใช้ในการบำบัดในผู้ป่วยแต่ละรายตามอาการสภาวะความรุนแรงของโรค และตามสภาวะโรคแทรกซ้อนในผู้ป่วย ร่วมกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยตามคำแนะนำของผู้ทำการบำบัด

จากการติดตามอาการของผู้ป่วยหลังการรักษาพบว่า แนวโน้มของการพัฒนาทางด้านระดับอาการเอดส์ในผู้ป่วยไม่สามารถที่จะทำการประเมินได้ เนื่องจากข้อมูลที่จะมาทำการเปรียบเทียบนั้นไม่มีความสมบูรณ์มากพอ และเนื่องจากผู้ป่วยในแต่ละรายก็มีการใช้ยาสมุนไพรหลายขนาน ส่วนในด้านการพัฒนาทางด้านอาการที่สังเกตได้ภายนอก อาการ อาการแสดง และสภาวะแทรกซ้อนนั้นพบว่าผู้ป่วยโดยมากจะมีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นเช่นอาการไข้ น้ำหนักลด เบื่ออาหาร ไอ อ่อนเพลีย อุจจาระร่วง เป็นต้น

ABSTRACT

The study of using herbal preparations for treatment HIV positive patients aims to observe therapeutics procedures and criteria for choosing optimum herbal preparations for each patients. This study were carried out from July to December 1998 at Nong Sam Pran Temple, sub District Wung Dong, Muang District, Kanchanaburi Province. Data were collected from 49 patients who received of *Stephania venosa* Spreng. prepared in various dosage forms (water extract, alcoholic extract, powders and pills). If it is necessary, other herbal preparations may be added to relieve other syptoms and oppotunistic infections such as blood supplement, lung disease, diuretics, uterus and skin disease. The combination of drug therapy was determined by the therapist to suit each patient's severity level.

Because of lacking of CD_4^+ level monitoring records in many patients and each patient use many herbal preparations for other diseases, so it is too difficult for assess the development of AIDS severity. However, the physical observable sign such as fever, lost weight, anorexia, cough, weakness and diarrhea were found to be better and oppotunistic infection were reduced.

กิตติกรรมประกาศ

งานจุลนิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงตามวัตถุประสงค์ ด้วยความร่วมมืออันดีจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่ให้ข้อมูล ณ วัดหนองสามพราน และผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยที่มีไข้กลุ่มตัวอย่างแต่ยังได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่องานจุลนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบนมัสการขอบคุณพระอธิการ สุธี ปณฺญาวุโธ เจ้าอาวาสวัดหนองสามพราน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ทำการรักษาบำบัด เป็นผู้ให้อื้อเพื่อข้อมูลในส่วนของการใช้ยาในผู้ป่วยในสภาวะต่างๆ ในผู้ป่วยโรคเอดส์ทั้งในด้านการใช้ยาสมุนไพร ด้านการใช้ยาแผนปัจจุบันในผู้ป่วยโรคเอดส์ ให้ความสะดวกในด้านสถานที่เพื่อดำเนินการศึกษา รวมทั้งให้ความร่วมมือต่อการซักถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ป่วย ในขณะที่ทำการเก็บรวบรวมผลข้อมูลผู้ป่วยด้วยอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนิทพ โฉมยา ซึ่งได้ให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษางานจุลนิพนธ์ในครั้งนี้ โดยได้ให้คำปรึกษาในด้านการดำเนินงานจุลนิพนธ์ และได้อำนวยความสะดวกในการเดินทางไปยังวัด ในครั้งแรกทำให้ได้รู้จักสถานที่และให้คำปรึกษาในเรื่องอื่นอีกหลายประการ

ขอขอบคุณอาจารย์ เกศษกรหญิง ผกามาศ ไมตรีมิตร และเกศษกร ชูศักดิ์ ไมตรีมิตร ที่ได้ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์ด้วยสมุนไพร ณ วัดหนองสามพราน และได้ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่องานด้านจุลนิพนธ์หลายประการด้วยกัน

ขอขอบคุณคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนในเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานจุลนิพนธ์ และให้ยานพาหนะอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปสำรวจข้อมูลในครั้งแรก

ขอขอบคุณเกศษกรหญิง อาจารย์จันทรมน ด่านศิริกุล ที่ได้ให้คำแนะนำเบื้องต้นในเรื่องของการดำเนินงานเพื่อการสำรวจในเชิงคุณภาพชีวิตที่ได้ช่วยให้ทางผู้ร่วมงานได้ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

และนอกจากนี้ทางคณะผู้ร่วมงานจุลนิพนธ์ขอขอบคุณทุกท่านและทุกฝ่ายที่มีได้เอื้อนามมา ณ ที่นี้ที่ให้การอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำจุลนิพนธ์ในครั้งนี้

คณะผู้ร่วมงานจุลนิพนธ์

กุมภาพันธ์ 2542

ACCESSION NO.....
DATE..... 4-19-02-2542
CALL NUMBER 9.001 2541